

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Міністерства освіти і науки,
молоді та спорту України
29 березня 2012 року №384
(у редакції наказу Міністерства
освіти і науки України
від 05 червня 2013 року №683)

Форма № Н – 3.04

**ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА імені О. М. БЕКЕТОВА**

Кафедра Економічної теорії

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ПОЛІТИЧНА ЕКОНОМІЯ»

напряму підготовки 6.030504 «Економіка підприємства»

Факультет Економіки і підприємництва

Харків
ХНУМГ
2014 рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Політична економія» (для студентів 1 курсу денної і заочної форм навчання за напрямом підготовки 6.030504 – «Економіка підприємства»), 2013 року. – 14 с.

Розробник: ст. викладач С. І. Штефан

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри Економічної теорії.

Протокол № 1 від «30» серпня 2013 року.

Завідувач кафедри економічної теорії проф. В. П. Решетило

Схвалено НМР факультету ЕП за напрямом підготовки: 6. 030504
«Економіка підприємства»

Протокол № 1 від. «30» серпня 2013 року.

Голова О. В. Соловйов

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень		Характеристика навчальної дисципліни	
			денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів 5,0	Галузь знань 0305 «Економіка та підприємництво» Напрямок підготовки 6. 030504 «Економіка підприємства»		Нормативна	
Модулів –1			Рік підготовки:	
Змістових модулів 4–			1-й	1-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання РГР – не передбачено (назва)			Триместр/ Семестр	
Загальна кількість годин 180,0			1,2 -й	2-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних –72 год. самостійної роботи студента –108 год.	Освітньо-кваліфікаційний рівень:	бакалавр	Лекції	
			36 год.	12 год.
			Практичні, семінарські	
			36 год.	10 год.
			Лабораторні	
			-	-
			Самостійна робота	
			108 год.	158 год.
Індивідуальні завдання: - / контрольна робота				
Вид контролю: екзамен				

Примітка: співвідношення кількості годин аудиторних занять і самостійної роботи становить 67 % до 33 %.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Політична економія» є формування ґрунтовних знань про економічну систему суспільства, закони її функціонування і розвитку для розуміння чинників зародження, утвердження і напрямів розвитку сучасних соціально-економічних систем, їх спроможності задовольняти потреби людей.

Основними **завданнями** вивчення дисципліни «Політична економія» є:

- на методологічних засадах цивілізаційної теорії розвитку суспільного виробництва – продуктивних сил і економічних відносин – сформувати певний тип економічного мислення, економічну психологію та світогляд студентів;
- забезпечити засвоєння ними знань та методів цивілізаційного, синергетичного та діалектичного аналізу економічного життя суспільства.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати :

- соціально-економічні відносини у суспільстві та їх особливості у різних економічних системах;
- причинно-наслідкові зв'язки, які відображають економічні закони: грошового обігу, попиту та пропозиції, вартості та інші;
- виробництво, розподіл та перерозподіл вартості, роль ринку та держави у цих процесах;
- особливості економічних відносин між державами, шляхи концентрації виробництва, ефективного використання ресурсів;
- моделі розвитку ринкової економіки;
- напрями реформування соціально-економічних відносин в Україні;

вміти :

- урахувати основні економічні закони у процесі професійної діяльності;
- формувати й обробляти необхідну інформаційну базу щодо конкурентного середовища підприємства;
- розраховувати основні економічні показники, що оцінюють ефективність виробництва;
- оцінювати альтернативну вартість ресурсів, що використовуються в процесі виробництва;
- на основі аналізу наявних споживчих благ, використовуючи класифікаційні ознаки, класифікувати та визначати потреби суспільства.

3. Програма навчальної дисципліни

ЗМ 1. Загальні основи економічного розвитку

1. Предмет і метод політичної економії.
2. Виробництво матеріальних благ та послуг. Продукт і характер праці.
3. Економічні потреби та інтереси.
4. Соціально-економічний устрій суспільства. Економічна система та закони її розвитку.
5. Товарна форма організації товарного виробництва. Товар і гроші.

ЗМ 2. Загальні основи ринкової економіки

1. Капітал: процес виробництва і нагромадження. Наймана праця і заробітна плата.
2. Витрати виробництва і прибуток.
3. Ринок, його суть і функції. Моделі ринку. Конкуренція і ціноутворення.
4. Домогосподарство в системі економічних відносин.
5. Підприємство як товаровиробник. Валовий дохід і прибуток.
6. Галузеві особливості виробництва і функціонування капіталу. Форми прибутку, процент і рента.

ЗМ 3. Економічне зростання і соціально-економічний прогрес

1. Суспільне відтворення. Суспільний продукт і його основні форми.
2. Економічний розвиток. Зайнятість, відтворення робочої сили та їх регулювання державою.
3. Господарський механізм у системі суспільного відтворення. Держава та її економічні функції.

ЗМ 4. Формування і розвиток сучасних соціально-економічних систем

1. Сучасні економічні системи. Особливості розвитку перехідних економік.
2. Суть і структура світового господарства. Форми міжнародних економічних відносин.
3. Економічні аспекти глобальних проблем та їх вплив на економічний розвиток України.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
л		п	лаб	інд	с.р.	л		п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль Політична економія												
Змістовий модуль 1. Загальні основи економічного розвитку												
Тема 1. Предмет і метод політичної економії	10	2	2	–	–	6	9	0,5	0,5	–	–	8
Тема 2. Виробництво матеріальних благ і послуг. Продукт і характер праці	10	2	2	–	–	6	9,5	1	0,5	–	–	8
Тема 3. Економічні потреби та інтереси	10	2	2	–	–	6	9	0,5	0,5	–	–	8
Тема 4. Соціально-економічний устрій суспільства. Економічна система та закони її розвитку	10	2	2	–	–	6	9,5	1	0,5	–	–	8
Тема 5. Товарна форма організації суспільного виробництва. Товар і гроші.	15	4	4	–	–	7	10	1	1	–	–	8

Продовження табл.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Разом за змістовим модулем 1	55	12	12	–	–	31	47	4	3	–	–	40
Змістовий модуль 2. Загальні основи ринкової економіки												
Тема 1. Капітал: процес виробництва і нагромадження. Наймана праця і заробітна плата.	10	2	2	–	–	6	7	0,5	0,5	–	–	6
Тема 2. Витрати виробництва і прибуток.	10	2	2	–	–	6	7	0,5	0,5	–	–	6
Тема 3. Ринок, його суть і функції. Моделі ринку. Конкуренція і ціноутворення	10	2	2	–	–	6	7,5	1	0,5	–	–	6
Тема 4. Домогосподарство в системі економічних відносин	10	2	2	–	–	6	7	0,5	0,5	–	–	6
Тема 5. Підприємство як товаровиробник. Валовий дохід і прибуток	10	2	2	–	–	6	7	0,5	0,5	–	–	6
Тема 6. Галузеві особливості виробництва і функціонування капіталу. Форми прибутку, процент і рента	10	2	2	–	–	6	9,5	1	0,5	–	–	8
Разом за змістовим модулем 2	60	12	12	–	–	36	45	4	3	–	–	38
Змістовий модуль 3. Економічне зростання і соціально-економічний прогрес												
Тема 1. Суспільне відтворення. Суспільний продукт і його основні форми	10	2	2	–	–	6	11	0,5	0,5	–	–	10
Тема 2. Економічний розвиток.	10	2	2	–	–	6	11	0,5	0,5	–	–	10

Продовження табл.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Зайнятість, відтворення робочої сили та їх регулювання державою												
Тема 3. Господарський механізм у системі суспільного відтворення. Держава та її економічні функції	10	2	2	–	–	6	12	1	1	–	–	10
Разом за змістовим модулем 3	30	6	6	–	–	18	34	2	2	–	–	30
Змістовий модуль 4. Формування і розвиток сучасних соціально-економічних систем												
Тема 1. Сучасні економічні системи. Особливості розвитку перехідних економік	10	2	2	–	–	6	11	0,5	0,5	–	–	10
Тема 2. Суть і структура світового господарства. Форми міжнародних економічних відносин	14	2	2	–	–	10	12	1	1	–	–	10
Тема 3. Економічні аспекти глобальних проблем та їх вплив на економічний розвиток України	11	2	2	–	–	7	11	0,5	0,5	–	–	10
Разом за змістовим модулем 4	35	6	6	–	–	23	34	2	2	–	–	30
Усього годин	180	36	36	–	–	108	160	12	10	–	–	138
ІНДЗ (контрольна робота)	–	–	–	–	–	–	20	–	–	–	20	–
Усього годин	180	36	36	–	–	108	180	12	10	–	20	138

5. Теми семінарських занять

Не передбачено

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Предмет і метод політичної економії	2
2	Виробництво матеріальних благ і послуг. Продукт і характер праці	2
3	Економічні потреби та інтереси	2
4	Соціально-економічний устрій суспільства. Економічна система та закони її розвитку	2
5	Товарна форма організації суспільного виробництва. Товар і гроші.	4
6	Капітал: процес виробництва і нагромадження. Наймана праця і заробітна плата	2
7	Витрати виробництва і прибуток	2
8	Ринок; його суть і функції. Моделі ринку. Конкуренція і ціноутворення	2
9	Домогосподарство в системі економічних відносин	2
10	Підприємство як товаровиробник. Валовий дохід і прибуток	2
11	Галузеві особливості виробництва і функціонування капіталу. Форми прибутку; процент і рента	2
12	Суспільне відтворення. Суспільний продукт і його основні форми	2
13	Економічний розвиток. Зайнятість; відтворення робочої сили та їх регулювання державою	2
14	Господарський механізм у системі суспільного відтворення. Держава та її економічні функції	2
15	Сучасні економічні системи. Особливості розвитку перехідних економік	2
16	Суть і структура світового господарства. Форми міжнародних економічних відносин	2
17	Економічні аспекти глобальних проблем та їх вплив на економічний розвиток України	2
	Разом	36

7. Теми лабораторних занять Не передбачено

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Предмет і метод політичної економії	6
2	Виробництво матеріальних благ і послуг. Продукт і характер праці	6
3	Економічні потреби та інтереси	6
4	Соціально-економічний устрій суспільства. Економічна система та закони її розвитку	6
5	Товарна форма організації суспільного виробництва. Товар і гроші.	7
6	Капітал: процес виробництва і нагромадження. Наймана праця і заробітна плата	6
7	Витрати виробництва і прибуток	6
8	Ринок; його суть і функції. Моделі ринку. Конкуренція і ціноутворення	6

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
9	Домогосподарство в системі економічних відносин	6
10	Підприємство як товаровиробник. Валовий дохід і прибуток	6
11	Галузеві особливості виробництва і функціонування капіталу. Форми прибутку; процент і рента	6
12	Суспільне відтворення. Суспільний продукт і його основні форми	6
13	Економічний розвиток. Зайнятість; відтворення робочої сили та їх регулювання державою	6
14	Господарський механізм у системі суспільного відтворення. Держава та її економічні функції	6
15	Сучасні економічні системи. Особливості розвитку перехідних економік	6
16	Суть і структура світового господарства. Форми міжнародних економічних відносин	10
17	Економічні аспекти глобальних проблем та їх вплив на економічний розвиток України	7
Разом		108

9. Індивідуальні завдання

№ з/п	Вид індивідуального завдання	Семестр	Найменування завдання	Обсяг завдання	Кількість годин
1	Контрольна робота	2 (заочна форма)	Систематизації, закріплення та поглиблення знань отриманих під час вивчення курсу	Пояснювальна записка на 30-35 стор.	20

10. Методи навчання

Теоретичні, розрахункові і практичні положення дисципліни вивчаються студентами в процесі роботи над лекційним курсом, при підготовці до практичних занять, самостійній роботі з навчальною і методичною літературою.

Вивчення дисципліни «Політична економія» базується на знанні циклу загальноосвітніх і загальнонаукових дисциплін, законів України.

Окремі теми дисципліни вивчаються зрізним ступенем поглиблення та деталізації, що передбачено цією робочою програмою. Поточний модульний контроль проводиться методом виконання студентами письмових модульних робіт.

Остаточна оцінка знань студентів з дисципліни – інтегральна (100-бальна).

Аудиторні заняття (лекції, практичні заняття)

*Лекційний матеріал дає студентові основу знань з тих, чи інших проблем економічного аналізу орієнтує студентів у різноманітті навчальної літератури.

*Метою практичних занять – є поточна перевірка рівня засвоєння студентами навчального матеріалу з тем дисципліни. Крім цього на практичних заняттях передбачається проведення комплексно-модульного контролю, тобто перевірка рівня засвоєння навчального матеріалу кількох тем курсу. На практичні заняття виносяться найважливіші й найскладніші питання дисципліни. При підготовці до практичних занять потрібно передусім прочитати конспект лекцій з відповідної теми, вивчити понятійний апарат і осягнути логіку навчального матеріалу. Далі доцільно звернутися до вивчення рекомендованої літератури відповідно до певної теми.

Самостійна робота (вивчення основної та додаткової літератури, виконання контрольної роботи).

*Велике значення у процесі вивчення й закріплення знань має самостійна робота студентів, завданням самостійної роботи є також отримання більш глибоких знань, як результату вивчення додаткових літературних джерел.

11. Методи контролю

При вивченні дисципліни «Політекономія» використовуються наступні форми і методи контролю:

- Оцінювання роботи студентів на практичних заняттях передбачає оцінку систематичності та активності роботи студентів при обговоренні питань тієї чи іншої теми, виявлення рівня засвоєння студентом лекційного матеріалу і вміння використовувати його для вирішення практичної ситуації, проводиться у вигляді письмової роботи, яка передбачає тестування і розв'язання задач за змістовими модулями.

- Активність при виконанні контрольної роботи у ході виконання та під час захисту.

- Підсумковий контроль здійснюється у письмовій формі.

Заочна форма навчання:

- * Виконання та захист контрольної роботи.

- * Виявлення рівня засвоєння студентом лекційного матеріалу і вміння використовувати його для вирішення практичної ситуації, приводиться у вигляді письмової роботи, яка передбачає тестування і розв'язання задач за змістовими модулями на практичних заняттях під час сесії.

- * Підсумковий контроль – екзамен.

**12. Розподіл балів, які отримують студенти
(денна форма навчання)**

**Підсумковий контроль 1
Диференційний залік**

Поточне тестування та самостійна робота											Підсумковий контроль (диф. залік)	Сума
Змістовий модуль 1 30%					Змістовий модуль 2 30%						40%	100%
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11		
6	6	6	6	6	5	5	5	5	5	5		

T1, T2 ... T11 – теми змістових модулів.

**Підсумковий контроль 2
Екзамен**

Поточне тестування та самостійна робота						Підсумковий контроль (екзамен)	Сума
Змістовий модуль 1 30%			Змістовий модуль 2 30%			40%	100%
T12	T13	T14	T15	T16	T17		
10	10	10	10	10	10		

T12, T13 ... T17 – теми змістових модулів.

**Розподіл балів, які отримують студенти
(заочна форма навчання)**

Поточне тестування та самостійна робота				Підсумковий контроль (екзамен)	Сума (балів/%)
Змістовий модуль 1.	Змістовий модуль 2.	Змістовий модуль 3.	Змістовий модуль 4.	40%	100%
10%	20%	10%	20%		

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
1	2	3	4
90 – 100	A	відмінно	Зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D		
60-63	E	задовільно	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання

1	2	3	4
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. Методичне забезпечення

1. Конспект лекцій з дисципліни «Політична економія» (для студентів усіх форм навчання за напрямами підготовки: 6.030504 – «Економіка підприємства», 6.030509 – «Облік і аудит») / В. П. Решетило, Г. В. Стадник, І. А. Островський, С. І. Штефан; Харк. нац. акад. город. хоз-ва. – Х.: ХНАМГ, 2012. – 98 с.

2. Методичні вказівки до організації самостійної роботи, проведення практичних занять та виконання контрольної роботи з дисципліни «Політична економія» (для студентів 1 курсу денної та 2 курсу заочної форм навчання за напрямами підготовки: 6.030509 – «Облік і аудит», 6.030504 – «Економіка підприємства»,) / Ю. В. Федотова; Харк. нац. акад. город. хоз-ва.. – Х.: ХНАМГ, 2013. – с.

14. Рекомендована література

Базова

1. Економічна теорія: політекономія / За ред. В. Д. Базилевича – К.: Знання-Прес, 2007. – 719 с.

2. Зазимко А. З. Політична економія: Навч. Посібник. – К.: КНЕУ, 2006. – 358 с.

3. Основи економічної теорії: Підручник / За ред. А. А. Чухна. – К.: Вища школа, 2001. – 364 с.

4. Основи економічної теорії: політекономічний аспект: Підручник / Г. Н. Климко та ін. – К.: Знання-Прес, 2002. – 615 с.

5. Перехідна економіка: Підручник / За ред. В. М. Гейця. – К.: Вища школа, 2003. – 591 с.

6. Політична економія: Навч. посібник / За ред. К. Т. Кривенка. – К.: КНЕУ, 2005. – 508 с.

Допоміжна

1. Конституція (Основний Закон) України. – К., 2005.– 36 с.

2. Історія економічних вчень: Підручник / За ред.. В.Д. Базилевича. – К.: Знання, 2004. – 1430 с.

3. Макроекономіка : Підручник / За ред. В.Д. Базилевича . – К.: Знання, 2004. -851 с.

4. Нуреев Р.М. Курс мікроекономіки: Учебник для вузов. – М.:НОРМА, 2002. – 432 с.

15. Інформаційні ресурси

1. Цифровий репозиторій ХНАМГ [Електронний ресурс] – Режим доступу:
<http://eprints.kname.edu.ua>

2. Офіційний сайт НБУ: <http://www.bank.gov.ua>

3. Урядовий портал КМУ: <http://www.kmu.gov.ua>

4. Офіційний сайт міністерства економічного розвитку і торгівлі України:
<http://www.me.gov.ua>

5. Офіційний сайт міністерства фінансів України: <http://www.minfin.gov.ua>

6. Офіційний сайт Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку
України: <http://www.ssmc.gov.ua>

7. Офіційний сайт Державної служби статистики України:
<http://www.ukrstat.gov.ua>

Навчальне видання

Робоча програма навчальної дисципліни

«Політична економія»

напряму підготовки 6.030504 «Економіка підприємства»

Розробник: **ШТЕФАН** світлана Іванівна

В авторській редакції

Комп'ютерне верстання: *Ю. Ю. Конюшенко*

План 2013, поз. 211 б

Підп. до друку 17.10.2013 р.

Друк на ризографі

Тираж 1 пр.

Формат 60x84/16

Ум. друк. арк. 0,4

Зам. № 9424

Видавець і виготовлювач:

Харківський національний університет
міського господарства імені О. М. Бекетова,
вул. Революції, 12, Харків, 61002

Електронна адреса: rectorat@kname.edu.ua

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи:

ДК №4064 від 12.05.2011 р.